

Informatie voor de raad

Onderwerp	-	Evaluatie project Bruggenbouwer(s)
Portefeuillehouder	-	J.W. Uitslag (wethouder)
Eenheid	-	Maatschappelijke Ondersteuning
Contactpersoon	-	Rianne Haverink
Contactgegevens	-	r.haverink@dalfsen.nl
Openbaarheid	-	Openbaar

Behandeld in collegevergadering van	13 oktober 2020
Behandeling in raadsvergadering van	26 oktober 2020

Kernboodschap:

Het college van B&W stelt u voor kennis te nemen van:

De evaluatie van het project Bruggenbouwer(s) van Saam Welzijn en de beëindiging van dit project.

Toelichting:

Eind 2017 is Saam Welzijn (toen nog SMON) gestart met het project 'Bruggenbouwers', waarvoor Saam een aanvullende subsidie ontving. Na vaststelling van de evaluatie van het plan van aanpak 'Thuis in Dalfsen' in 2019 hebben we dit project met een aanvulling op de doelstellingen verlengd. Inmiddels zijn we bijna een jaar verder en hebben we het project 'Bruggenbouwers' geëvalueerd. De bijgevoegde evaluatie is opgesteld op basis van een rapportage van Saam en verdiepend gesprek, een telefonische ronde langs de samenwerkingspartners rondom statushouders en de ervaringen van de consultants en beleidsmedewerker. De evaluatie is bijgevoegd. Saam heeft besloten om te stoppen met het project in zijn huidige vorm. De doelgroep statushouders blijft wel een doelgroep voor het welzijnswerk.

Waarom wordt het project niet verlengd?

Zoals in de evaluatie naar voren komt, is er veel werk verzet en zijn er mooie activiteiten georganiseerd. Twee belangrijke doelstellingen zijn echter onvoldoende bereikt:

- het bereik van de bruggenbouwer is te klein
- statushouders hebben nog onvoldoende aansluiting bij reguliere (welzijns)activiteiten.

Achteraf blijkt het vervullen van een brugfunctie voor alle statushouders teveel voor één bruggenbouwer. Uiteraard hebben statushouders veel overeenkomsten (een vluchtachtergrond, niet de Nederlandse taal spreken, opnieuw moeten beginnen, wij-cultuur), maar de specifieke culturele achtergrond, die voor bijv. Eritreeërs heel anders is dan voor Syriërs, speelt ook een belangrijke rol bij integratie. Daarnaast is het van belang dat het goed klikt tussen mensen. Daarbij spelen persoonlijkheid en de achtergrond (wat was iemands status en rol in het land van herkomst) ook mee. De komende periode gaan wij met o.a. Saam Welzijn en Vluchtelingenwerk bekijken of en hoe we een poule van (vrijwillige) sleutelpersonen kunnen krijgen, die op basis van behoefte ingezet zouden kunnen worden. In situaties waarin een vrijwillige sleutelpersoon (uit de eigen gemeenschap) niet wenselijk is (bijvoorbeeld bij een vastgelopen hulpverleningstraject of arbeidsconflict) kijken we op hoe we op ad hoc basis eenvoudig gebruik kunnen maken van professionele sleutelpersonen.

Financiën:

Omdat het project tot en met dit jaar uit incidentele middelen (overheveling van middelen verhoogde asielinstroom) werd betaald, heeft dit geen invloed op de begroting voor 2021 en verder. We gaan er vanuit dat de aandachtspunten die benoemd zijn binnen de bestaande welzijnsopdracht kunnen worden uitgevoerd door Saam.

Eventuele kosten voor het ad hoc inzetten van een professionele sleutelpersoon bij specifieke situaties zullen naar verwachting beperkt zijn en zullen wij binnen de huidige begroting op kunnen vangen (post voor tolkenvergoeding).

Communicatie:

Wij delen de evaluatie met de samenwerkingspartners

Vervolg:

Met Saam zullen we de aandachtspunten voor het vervolg bespreken en vragen Saam ook specifiek aandacht te besteden aan de doelgroep statushouders in hun werkplan van 2021. In het eerstvolgende overleg met de werkgroep statushouders zullen we ook aandacht besteden aan het vervolg.

Bijlagen:

Evaluatie project Bruggenbouwer(s) Saam Welzijn

Burgemeester en wethouders van de gemeente Dalfsen,

de burgemeester
drs. E. van Lente

de adjunct-gemeentesecretaris
H.J. van der Woude

Evaluatie project 'Bruggenbouwers' van Saam Welzijn

Inleiding

Bij de start van het project 'Bruggenbouwers' waren er drie doelstellingen geformuleerd:

- 1 Het vervullen van een brugfunctie tussen statushouders en maatschappelijke organisaties of inwoners, zodat eventuele afstand of miscommunicatie door cultuurverschillen wordt verkleind of verminderd.
- 2 Het vergroten van het sociale netwerk van statushouders door het organiseren van activiteiten voor statushouders en het toeleiden van statushouders naar reguliere (welzijns)activiteiten.
- 3 Eventuele problemen vroegtijdig signaleren en doorverwijzen

Saam Welzijn heeft hiervoor een statushouder van Syrische komaf (woonachtig in de gemeente Dalfsen) in dienst genomen. Hij is begeleid door een collega welzijnswerker en volgde daarnaast ook een opleiding Sociaal Werk.

Bij de evaluatie van het plan van aanpak 'Thuis in Dalfsen' eind 2019 is aangegeven dat het project met één jaar verlengd werd en bij een positieve evaluatie kon worden opgevangen binnen de totale opdracht (en budget) van het welzijnswerk. Daarbij hadden we de activiteiten uitgebreid naar aanleiding van de evaluatie op de volgende punten: bereik vergroten door inzet vrijwillige sleutelfiguren, inzetten op extra taalactiviteiten en digitale vaardigheden, meer aandacht voor jongeren 12. Door de coronacrisis heeft Saam Welzijn aan deze extra activiteiten beperkt uitvoering kunnen geven. Daarom blikken we in deze evaluatie vooral terug op de drie belangrijkste doelstellingen die aan het begin van het project zijn geformuleerd.

Deze evaluatie is opgesteld op basis van een schriftelijk verslag en verdiepend gesprek met Saam Welzijn, een belronde langs samenwerkingspartners uit de werkgroep statushouders en de ervaring van de gemeente met het project.

Terugblik op de drie belangrijkste doelstellingen.

1. Brugfunctie vervullen

Wat wilden we bereiken:

Eén van de belangrijkste doelen van de bruggenbouwer was het vervullen van een brugfunctie tussen statushouders en maatschappelijke organisaties door wederzijds begrip te creëren en kennis over de andere cultuur te delen. Ook zou de bruggenbouwer de behoeften/knelpunten van statushouders moeten inventariseren en deze moeten oppakken door deze bij betrokken instanties kenbaar te maken of de vraag binnen Saam Welzijn zelf op te pakken.

Wat is er bereikt:

- De bruggenbouwer nam deel aan de werkgroep statushouders en heeft op die manier (een deel van) de statushouders vertegenwoordigd.
- De bruggenbouwer heeft voorlichting gegeven aan vrijwilligers en professionals samen met DMIT over de Arabische/ Syrische cultuur (begin 2018)
- De bruggenbouwer heeft statushouders gemotiveerd deel te nemen aan activiteiten zoals de koffie- en taal en taalstages/vrijwilligerswerk.

- De bruggenbouwer heeft de behoeften aan sport en zwemlessen kenbaar gemaakt bij o.a. de buurtsportcoach en meegedacht en/of gewerkt aan het realiseren van mogelijkheden hierin (volleybal, basketbal, zwemmen).
- Er zijn integratiediners in Nieuwleusen en Lemelerveld georganiseerd.
- Er is een 'bekend maakt bemind' activiteit georganiseerd bij vrijwilligers van SAAM, om statushouders/vluchtelingen een gezicht en verhaal te geven.
- Er is bemiddeld bij problemen in communicatie en cultuur.
- De maatregelen rondom corona werden in de eigen taal verspreid en de bruggenbouwer heeft nog veel contacten met statushouders gehad t.a.v. dit onderwerp. Er was veel angst onder de doelgroep.

Gedurende het project bleek dat het niet lukte om een brugfunctie te vervullen voor alle statushouders. Statushouders met een andere culturele achtergrond, maar vooral een andere moedertaal, werden niet of nauwelijks bereikt. Ook binnen de groep Syriërs vond de bruggenbouwer bij een deel geen aansluiting.

Achteraf blijkt het vervullen van een brugfunctie voor alle statushouders teveel voor één bruggenbouwer. Uiteraard hebben statushouders veel overeenkomsten (een vluchtachtergrond, niet de Nederlandse taal spreken, opnieuw moeten beginnen, wij-cultuur), maar de specifieke culturele achtergrond, die voor bijv. Eritreeërs heel anders is dan voor Syriërs, speelt ook een belangrijke rol bij integratie. Daarnaast is het van belang dat het goed klikt tussen mensen. Daarbij spelen persoonlijkheid en de achtergrond (wat was iemands status en rol in het land van herkomst) ook mee.

Daarom heeft de gemeente Saam gevraagd ook vrijwillige bruggenbouwers/sleutelpersonen (bijvoorbeeld uit andere culturen en ook een vrouwelijke sleutelfiguur) te zoeken en te verbinden, zodat er een poule zou ontstaan met sleutelpersonen waardoor het bereik van het project zou worden vergroot. Hoewel de bruggenbouwer in zijn Syrische en Nederlandse netwerk wel diverse personen bereid heeft gevonden om als maatje/sleutelpersoon te fungeren voor een statushouder, is het niet gelukt om sleutelpersonen uit een andere cultuur en/of met een ander netwerk te werven, waardoor het bereik dus niet echt vergroot is.

2. Vergroten sociaal netwerk

Wat wilden we bereiken:

Het doel was dat de bruggenbouwer het sociale netwerk van statushouders zou vergroten, o.a. door het opzetten van activiteiten voor (en door) statushouders, door statushouders te stimuleren om deel te nemen aan reguliere activiteiten van het welzijnswerk en aan sportactiviteiten. Tijdens de evaluatie in 2019 is hier specifiek ook de doelgroep jongeren aan toegevoegd.

Wat is er bereikt:

Het sociale netwerk van statushouders is vooral vergroot doordat mensen in contact zijn gekomen met andere statushouders tijdens activiteiten (gezellige avond, koffie en taal, volleybal, basketbal en zwemmen). Dat is belangrijk voor onderlinge steun en voorkomen van sociaal isolement. Er doen gemiddeld 50 statushouders mee aan de verschillende activiteiten die worden georganiseerd en waar de bruggenbouwer een rol in heeft gespeeld.

Voor integratie en de ontwikkeling van de taal is het belangrijk dat ook Nederlanders onderdeel uitmaken van het sociale netwerk van statushouders. Dit is minder goed van de grond gekomen. De ervaring is dat tijdens 'talige' activiteiten, het lastig is voor statushouders om zich te mengen tussen mensen die snel en vloeiend Nederlands spreken. Daardoor vinden de activiteiten voor volwassenen nog veel in eigen cultuur plaats. Het blijft echter wenselijk dat er meer aansluiting komt met reguliere activiteiten en sportverenigingen.

De bruggenbouwer is intensiever gaan samenwerken met de jongerenwerkers. Jongeren hebben wel meer aansluiting bij de reguliere activiteiten van het jongerenwerk en bij bestaande sportverenigingen, maar ook dit kan verbeterd worden. De jongerenwerkers van Saam zien dat met name wanneer jongeren in een leeftijd komen waarbij de invloed van de 'peer group' groter wordt, dat

er dan ook vaak afstand en soms conflicten ontstaan tussen de Nederlandse jongeren en jongeren met een migratieachtergrond (niet alleen statushouders). Dit speelt vooral bij jongens.

Er zijn gemiddeld 25 jonge statushouders die deelnemen aan jongerenactiviteiten. Zij doen mee aan sportactiviteiten en bezoeken de verschillende jongerencentra. Het gaat hier om 12 jonge statushouders van 12 t/m 15 jaar en 13 jongeren van 16 jaar of ouder. Verder bieden de jongerenwerkers van Saam ondersteuning in twee gezinnen met kinderen waar meerdere problemen spelen.

3. Problemen vroegtijdig signaleren

Wat wilden we bereiken?

Door het laagdrempelige contact met statushouders was het doel dat de bruggenbouwer eventuele problemen vroegtijdig zou signaleren en dat statushouders naar de goede plek werden doorverwezen/begeleid.

Wat is er bereikt?

De bruggenbouwer heeft 10 tot 15 gesprekken per week gevoerd met statushouders. De meeste vragen konden mensen zelf weer oppakken of oplossen. Afgelopen jaar zijn er 10 doorverwijzingen geweest. Het betreft hier vragen rondom werk, taal, toeslagen, bijzondere bijstand en GBLT. Ook is er doorverwezen naar het maatschappelijk werk en is er samengewerkt met woningstichting de Vechthorst.

Hierbij moet aangemerkt worden dat de bruggenbouwer met een beperkte groep statushouders contact heeft gehad.

De samenwerkingspartners

Wij hebben de samenwerkingspartners van onze werkgroep statushouders (Vluchtelingenwerk, Humanitas, de kerken, AMW de Kern, Taalpunt) gevraagd naar hun ervaringen en input voor deze evaluatie. Daaruit kwamen de volgende aandachtspunten:

- Sleutelpersonen/bruggenbouwers zijn belangrijk voor het bereiken van de doelgroep statushouders. Echter, je kan niet van één sleutelpersoon verwachten dat die een klik heeft met alle statushouders en een brug kan vormen met statushouders uit alle culturele achtergronden. Een aantal samenwerkingspartners noemde dat het daarom goed zou zijn om niet één sleutelfiguur, maar een poule van sleutelpersonen te hebben (verschillende culturen, man, vrouw, etc.), waar in voorkomende gevallen een beroep op kan worden gedaan. Ook werd genoemd dat het goed zou zijn dat ook sleutelpersonen buiten de eigen gemeente kunnen worden ingezet, zoals de sleutelpersonen via de GGD. Dit omdat het niet altijd wenselijk is als een bekende uit het eigen dorp of de eigen gemeenschap wordt betrokken bij gevoelige onderwerpen.
- Voor sommige samenwerkingspartners is de ondersteuning vanuit Saam niet altijd zichtbaar geweest en met name bij individuele gesprekken in gezinnen waar problemen spelen, is een goede ondersteuning vanuit een hulpverlener of welzijnswerker belangrijk. Bij de sleutelpersonen die kunnen worden ingezet via de GGD is daarom ook het uitgangspunt dat er bij individuele gesprekken altijd een hulpverlener mee gaat (bijv. AMW/welzijnswerk, begeleider Wmo, etc.).
- Er zouden meer verbindende activiteiten moeten komen om contacten met Nederlanders te vergroten. De gezellige avond zou (indien er nog steeds behoefte aan is) ook door een Nederlandse welzijnswerker kunnen worden voortgezet om ook de aansluiting met de reguliere activiteiten te vergroten.
- De vroegtijdige kennismaking met het welzijnswerk is en blijft belangrijk.

- Het is belangrijk dat activiteiten voor alle Dalfsenaren specifiek onder de aandacht gebracht worden bij statushouders (door de organisaties die met statushouders werken hierover te informeren).

Conclusie van de evaluatie en het vervolg.

Er zijn een aantal mooie activiteiten georganiseerd in de afgelopen drie jaar en er ligt een basis bij Saam waar op verder gebouwd kan worden. Het bereik van één bruggenbouwer is echter te klein voor de diversiteit aan statushouders en culturele achtergronden. Gezien de diversiteit van de huidige instroom, zal dit alleen nog maar lastiger worden. Daarnaast heeft het project er onvoldoende voor gezorgd dat statushouders aansluiting vonden bij de reguliere (welzijns)activiteiten. Saam Welzijn heeft dan ook besloten om te stoppen met het project 'Bruggenbouwers'.

Voor Saam Welzijn blijft de doelgroep statushouders wel een belangrijke doelgroep waar zij op zullen blijven inzetten. Aandachtspunten voor de toekomst die we daarbij besproken hebben:

- Het creëren en faciliteren van een poule van (vrijwillige) sleutelpersonen. Dit zal in afstemming met Vluchtelingenwerk en de gemeente besproken worden. Daarbij is van belang dat vrijwillige sleutelpersonen niet dermate belast worden dat het eigen integratie/participatieproces hierdoor in de knel komt.
- Een betere aansluiting op autochtone Dalfsenaren door in te zetten op activiteiten waarbij taal een middel is en geen doel (denk aan activiteiten als dansen/ koken/ biljarten). Daardoor zorg je dat succeservaringen niet alleen afhankelijk zijn van het kunnen spreken van de taal. Dit is zowel voor jonge als volwassen statushouders van belang.
- Meer inzetten op activiteiten waarbij statushouders een gezicht en een verhaal krijgen om zo meer begrip en contact te krijgen. Wellicht ook in samenwerking met de woonstichting en sportverenigingen.
- Saam Welzijn ziet ook de wijkbezoeken die zij sinds kort in een aantal wijken uitvoeren als een mogelijkheid om het contact tussen autochtonen en mensen met een migratieachtergrond te stimuleren. Bij deze wijkbezoeken worden mensen gevraagd wat er speelt en nodig is en wat mensen zelf voor de buurt kunnen betekenen, zo kunnen er op wijkniveau contacten of kleinschalige activiteiten ontstaan.